

U S T A W A

z dnia.....

o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz o zmianie niektórych innych ustaw^{1),2)}

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady stosowania oznakowania „wolne od GMO”;
- 2) rodzaje artykułów rolno-spożywczych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604, 1961, 1948 i 2007 oraz z 2017 r. poz. 624), które mogą być oznakowane jako „wolne od GMO”;
- 3) obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu artykuły rolno-spożywcze z oznakowaniem „wolne od GMO”.

Art. 2. 1. Przez oznakowanie „wolne od GMO” rozumie się oznakowanie z użyciem określenia „wolne od GMO” lub pochodnej tego określenia, również w języku innym niż język polski, lub z użyciem znaku graficznego lub umieszczenie informacji opisowej na opakowaniu, etykiecie lub w dokumentacji towarzyszącej artykułowi rolno-spożywczemu, albo przez kombinację tych sposobów.

2. W przypadku artykułów rolno-spożywczych, o których mowa w art. 3, oferowanych do sprzedaży bez opakowania lub w przypadku pakowania takich artykułów na życzenie konsumenta w pomieszczeniu sprzedaży, informację o tym, że jest to artykuł rolno-spożywczy z oznakowaniem „wolne od GMO” podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej

---

¹⁾ Niniejsza ustawa wymaga notyfikowania Komisji Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, str. 37, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 20, str. 337, z późn. zm.).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

danego artykułu rolno-spożywczego lub w inny sposób w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi.

3. Oznakowanie „wolne od GMO” nie może sugerować, że nieobecność organizmów genetycznie zmodyfikowanych w artykule rolno-spożywczym lub niewykorzystywanie organizmów genetycznie zmodyfikowanych w procesie wytwarzania takich artykułów wpływa na jego szczególne właściwości, cechy organoleptyczne lub odżywcze, lub że wpływ takich artykułów na zdrowie lub środowisko jest korzystniejszy niż wpływ podobnych artykułów bez oznakowania „wolne od GMO”.

4. Stosowanie oznakowania „wolne od GMO” jest dobrowolne i stanowi dodatkowe wymaganie dotyczące wprowadzanych do obrotu artykułów rolno-spożywczych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Art. 3. 1. Oznakowanie „wolne od GMO” może być stosowane wyłącznie w przypadku artykułów rolno-spożywczych będących:

- 1) produktami pochodzenia roślinnego albo przetworzonymi produktami pochodzenia roślinnego niezmodyfikowanymi genetycznie, dla których istnieją odpowiedniki, które zostały wpisane jako genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza do rejestru genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy, prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie art. 28 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 1, z późn. zm.³⁾; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 32, str. 432, z późn. zm.³⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 1829/2003”;
- 2) produktami pochodzenia zwierzęcego, które zostały pozyskane ze zwierząt lub pochodzą od zwierząt, w żywieniu których nie były stosowane pasze genetycznie zmodyfikowane w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia nr 1829/2003, zwane dalej „paszami genetycznie zmodyfikowanymi”, i proces żywienia tych zwierząt jest udokumentowany;
- 3) miodami.

2. W przypadku artykułów rolno-spożywczych, które w swoim składzie zawierają kilka składników, w tym składniki o których mowa w ust. 1, oznakowanie „wolne od GMO” może

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 99 oraz Dz. Urz. UE L 97 z 9.4.2008, str. 64.

być stosowane na tych artykułach wyłącznie w odniesieniu do składników, o których mowa w ust. 1.

3. Oznakowanie „wolne od GMO” może być stosowane również w przypadku produktów ekologicznych, które spełniają warunki określone w ust. 1 i 2, wytworzonych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.7.2007, str. 1, z późn. zm.⁴⁾) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, str. 1, z późn. zm.⁵⁾).

Art. 4. 1. Jeżeli miód lub składniki roślinne wykorzystywane do wytwarzania artykułów rolno-spożywczych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 3, pochodzą z państwa, w którym jest dozwolona uprawa roślin genetycznie zmodyfikowanych, oznakowanie „wolne od GMO” stosuje się dla wytworzonych artykułów, jeżeli miód lub składniki roślinne nie zawierają modyfikacji genetycznych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, brak modyfikacji genetycznych potwierdza się świadectwem jakości handlowej, o którym mowa w art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Art. 5. 1. Oznakowania „wolne od GMO” nie stosuje się w przypadku:

- 1) artykułów rolno-spożywczych będących produktami pochodzenia zwierzęcego, pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt, których proces żywienia nie jest udokumentowany;

---

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 264 z 3.10.2008, str. 1 oraz Dz. U. UE L 158 z 10.6.2013, str. 1.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 337 z 16.12.2008, str. 80, Dz. Urz. UE L 204 z 6.8.2009, str. 15, Dz. Urz. UE L 84 z 31.3.2010, str. 19, Dz. Urz. UE L 96 z 9.4.2011, str. 16, Dz. Urz. UE L 113 z 3.5.2011, str. 1, Dz. Urz. UE L 41 z 15.2.2012, str. 5, Dz. U. UE L 71 z 9.3.2012, str. 42, Dz. Urz. UE L 154 z 15.6.2012, str. 12, Dz. Urz. UE L 118 z 30.4.2013, str. 5, Dz. Urz. UE L 158 z 10.6.2013, str. 74, Dz. Urz. UE L 283 z 25.10.2013, str. 15, Dz. Urz. UE L 343 z 19.12.2013, str. 29, Dz. Urz. UE L 106 z 9.4.2014, str. 7, Dz. Urz. UE L 230 z 1.8.2014 str. 10, Dz. Urz. UE L 365 z 19.12.2014. str. 97 oraz Dz. Urz. UE L 116 z 30.4.2016, str. 8.

- 2) artykułów rolno-spożywczych będących produktami pochodzenia zwierzęcego, pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt, których proces żywienia jest udokumentowany i które były żywione paszami genetycznie zmodyfikowanymi;
  - 3) artykułów rolno-spożywczych, które zgodnie z rozporządzeniem 1829/2003 i rozporządzeniem (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczącym śledzenia i etykietowania genetycznie zmodyfikowanych organizmów oraz śledzenia żywności i pasz wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniającym dyrektywę 2001/18/WE (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 24, z późn. zm.⁶⁾; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 32, str. 455, z późn. zm.⁶⁾) znakuje się jako genetycznie zmodyfikowaną żywność lub genetycznie zmodyfikowaną paszę;
  - 4) artykułów rolno-spożywczych, które zgodnie z warunkami określonymi w art. 12 ust. 2 i art. 24 ust. 2 rozporządzenia 1829/2003 nie podlegają obowiązkowi znakowania jako genetycznie zmodyfikowana żywność lub genetycznie zmodyfikowana pasza;
  - 5) żywych zwierząt.
2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy miodów.

Art. 6. Producent w rozumieniu art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, artykułów rolno-spożywczych z oznakowaniem „wolne od GMO” jest obowiązany w zakresie swojej działalności:

- 1) zapewnić na każdym etapie produkcji, przetwarzania, pakowania i dystrybucji identyfikację danego artykułu rolno-spożywczego oraz wszystkich składników i surowców wykorzystywanych do jego wytworzenia;
- 2) posiadać systemy i procedury identyfikujące podmioty, które dostarczyły mu takie artykuły lub składniki i surowce wykorzystywane do ich wytworzenia;
- 3) przez rok od dnia upływu terminu przydatności do spożycia albo daty minimalnej trwałości danego artykułu rolno-spożywczego dysponować dokumentami potwierdzającymi brak zastosowania w tym artykule organizmów genetycznie zmodyfikowanych.

---

⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 311 z 21.11.2008, str. 1.

Art. 7. W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604, 1961, 1948 i 2007 oraz z 2017 r. poz. 624) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17 w ust. 1 w pkt 1 w lit. i średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. j w brzmieniu:
„j) kontrola artykułów rolno-spożywczych z oznakowaniem „wolne od GMO”, o którym mowa w ustawie z dnia..... o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.....);”;
- 2) w art. 29 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Wykonując zadania, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. a i e-j, wojewódzki inspektor, w drodze decyzji, może:”.

Art. 8. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077, 1948 i 1961) w art. 3 w ust. 2 w pkt 5 w lit. c po wyrazach „stosowaniem pasz” stawia się przecinek i dodaje wyrazy „w tym pasz z oznakowaniem „wolne od GMO””.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

NACZELNIK WYDZIAŁU

Małgorzata Woźniak

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel

PODSEKRETARZ STANU

Jwa Lech

Wic. Dyrektora Departamentu
Krzysztof Amaczyński

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU HODOWLI I OCHRONY ROŚLIN

DEPARTAMENTU
LEGISLACYJNEGO

Dyrektor Departamentu
Prawno-Legislacyjnego

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Hodowli i Ochrony Roślin
Bogusław Rzeźnicki

Grzegorz Wykowski

Uzasadnienie

Opracowanie przepisów umożliwiających oznakowanie produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jest odpowiedzią na postulaty społeczeństwa domagającego się prawa wyboru.

W świetle dyskusji społecznej dotyczącej organizmów genetycznie zmodyfikowanych, która cyklicznie pojawia się wraz z każdą inicjatywą ustawodawczą w tym obszarze, nasilają się też apele, aby dać konsumentom prawo wyboru przy zakupie produktów żywnościowych ze względu na informację, czy w danym produkcie występuje modyfikacja genetyczna i czy w procesie wytwarzania produktów były wykorzystywane organizmy genetycznie zmodyfikowane. Niniejsze podyktowane jest utrzymującą się wciąż niepewnością i obawami co do długofalowego wpływu genetycznych modyfikacji na zdrowie ludzi. Organizacje pozarządowe regularnie przeprowadzają kampanie społeczne, w wyniku których uzyskuje się wyniki pokazujące, że 65% Polaków jest za wprowadzeniem zakazu upraw GMO (badania CBOS Polacy o bezpieczeństwie żywności i GMO, Warszawa 2013), 56,8% Polaków mając wybór, wybrałoby produkt pochodzący od zwierząt karmionych paszą bez GMO (badanie Millward Brown, Polacy o GMO, 2013)¹⁾. Wskazane dane pochodzą z projektu „Chcemy wiedzieć – projekt partycypacji obywateli na rzecz wprowadzenia systemu znakowania żywności „wolnej od GMO”, który jest dorobkiem Instytutu Spraw Obywatelskich, i z którego jednoznacznie wynika, że konsument domaga się zapewnienia czytelnego systemu znakowania żywności „wolnej od GMO”

Znakowanie „wolne od GMO” jest też działaniem uzupełniającym dla realizowanych przez resort rolnictwa prac na rzecz zwiększenia udziału krajowego białka roślinnego bez GMO w produkcji pasz. Od roku 2010 Rząd realizuje programy wsparcia produkcji roślin białkowych, lecz zainteresowanie przemysłu paszowego krajowym białkiem jest wciąż nieznaczące. Przyczyn małego zainteresowania rodzimymi źródłami białka upatruje się w dominującej obecności na krajowym rynku paszowym, konkurencyjnej pod względem jakościowym oraz marketingowym, importowanej śruty sojowej, która w blisko 100% jest zmodyfikowana genetycznie, a przez to brakiem popytu na rynku paszowym na nasiona

---

¹⁾ Raport „Znakowanie żywności wolnej od GMO” propozycja dla Polski, raport przygotowany w ramach inicjatywy „Wolne od GMO? Chcę wiedzieć” podczas realizacji projektu „Chcemy wiedzieć – projekt partycypacji obywateli na rzecz wprowadzenia systemu znakowania żywności wolnej od GMO” przez Federację Zielonych – Grupę Krakowską i Instytut Spraw Obywatelskich. Rok 2015.

krajowych roślin strączkowych jako źródła białka paszowego. Uzyskanie niezbędnych ilości krajowego białka paszowego, które mogłyby wzbudzić zainteresowanie przemysłu paszowego (jednorodne partie), wymaga podjęcia działań organizacyjnych i marketingowych. Jednym z nich jest wprowadzenie przepisów o znakowaniu „wolne od GMO”. Umożliwienie producentom wytwarzania i wprowadzania na rynek żywności pochodzenia zwierzęcego oznakowanej w sposób wskazujący, że w produkcji nie były stosowane pasze genetycznie zmodyfikowane, spowoduje zwiększenie zapotrzebowania na krajowe pasze wolne od GMO, szczególnie na rynkach lokalnych. Wskazują na to wyniki programu wieloletniego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowanego w latach 2011- 2015 „Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach”.

Mając na uwadze, że konsumenci domagają się znakowania dotyczącego pochodzenia produktów, gdyż chcą wiedzieć, czy w procesie wytwarzania produktów były wykorzystywane organizmy genetycznie zmodyfikowane, a także mając na uwadze wzmocnienie działań rządowych, które umożliwią zwiększenie krajowej produkcji białka roślinnego na cele paszowe, opracowane zostały przepisy ustawy, które będą regulowały zasady oznakowania produktów jako „wolne od GMO”.

Produkty, które miałyby wejść w system takiego znakowania, to przede wszystkim produkty pochodzenia roślinnego oraz przetworzone produkty pochodzenia roślinnego, które nie są modyfikowane genetycznie, a które mają odpowiedniki modyfikowane genetycznie dopuszczone do obrotu na rynku UE (tj. kukurydza, rzepak, soja), produkty pochodzące od zwierząt karmionych paszami bez GMO a powstałych np. na bazie rodzimego białka roślinnego (np. mięso, mleko, jaja, sery), miody oraz produkty ekologiczne. W przypadku produktów roślinnych umożliwienie znakowania „wolne od GMO” tylko tych produktów, które mają odpowiedniki modyfikowane genetycznie dopuszczone do obrotu na rynku UE wynika z faktu, że dla takich produktów istnieje możliwość weryfikacji laboratoryjnej materiału roślinnego na obecność GMO. Dopuszczenie możliwości znakowania „wolne od GMO” na pozostałych produktach roślinnych, które nie mają takich odpowiedników i nie ma w obrocie na rynku wspólnotowym takich produktów (np. jabłka, marchew, sałata, pszenica) spowoduje wprowadzenie konsumenta w błąd, poprzez fałszywe wskazanie, że rynek spożywczy jest pełen produktów genetycznie zmodyfikowanych. Dodatkowo służby kontrolne nie będą w stanie poprzez badania laboratoryjne udowodnić, że produkt taki rzeczywiście nie jest modyfikowany

genetycznie, pomimo że nie będzie w nim śladów modyfikacji, gdyż nie ma dla takich produktów wzorców porównawczych.

Prawo UE nakłada bezwzględny obowiązek znakowania produktów GMO. W świetle prawa UE produktem GMO jest produkt, który zawiera 0,9% i powyżej domieszki GMO. Jeśli obecność ta jest przypadkowa lub technicznie nieunikniona i zawartość GMO jest poniżej poziomu 0,9% – produkty nie muszą być znakowane. Nie znakuje się również produktów pochodzenia zwierzęcego od zwierząt karmionych paszami GMO, gdyż zgodnie z badaniami naukowymi zmodyfikowane DNA nie przechodzi do organizmu zwierzęcego, tym samym produkt pochodzenia zwierzęcego nie jest GMO – wyłączony jest zatem z obowiązku znakowania. Tak sformułowane wymogi umożliwiają utworzenie znakowania „wolne od GMO”, które już od blisko 10 lat wykorzystuje kilka państw UE. Inicjatywa Rządu polskiego jest w tym zakresie zbieżna z działaniami tych państw. Przepisy regulujące znakowanie żywności wolnej od GMO funkcjonują z powodzeniem w Niemczech, Austrii, Francji, Górnym Tyrolu, we Włoszech, Słowenii, a od roku 2016 starają się również o nie Węgrzy. Rozwiązania ustawodawcze tych państw również były wyjściem naprzeciw oczekiwaniom konsumentów, którzy domagali się informacji o sposobie wytwarzania danego produktu oraz informacji, czy w procesie jego wytwarzania były wykorzystywane organizmy genetycznie zmodyfikowane. W procesie znakowania produktów jako „wolne od GMO” w wskazanych państwach, tj. Niemcy, Francja czy Austria, uczestniczą znane, międzynarodowe koncerny spożywcze i sieci handlowe, działające również w Polsce, które w tych państwach stosują takie znakowanie zaś w Polsce nie. Wobec powyższego, te same produkty sprzedawane w Polsce oraz w innych państwach UE, mogą być oznakowane w różny sposób. W Polsce producenci sporadycznie podejmują próby znakowania swoich produktów jako „wolne od GMO”. Próby znakowania produktów „wolne od GMO” kończyły się przeważnie negatywnym rozstrzygnięciem sądowym dla producentów. Mając to na uwadze producenci rezygnują z takiego sposobu oznakowania produktów, oczekując na jasne przepisy, które wyeliminują niepewność prawną w tym obszarze.

Projekt ustawy o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz o zmianie niektórych innych ustaw przewiduje wprowadzenie dobrowolnego systemu znakowania, które będzie dodatkowym wymaganiem dotyczącym wprowadzanych do obrotu artykułów rolno-spożywczych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W projekcie nie przewiduje się utworzenia jednego uniwersalnego znaku lub logo. Kwestia ta pozostaje do dyspozycji producenta, który będzie mógł indywidualnie projektować oznakowanie wykorzystując wytyczne określone w ustawie. Istotną kwestią jest to, że producent znakując wprowadzany do obrotu artykuł rolno-spożywczy jako „wolny od GMO” nie będzie mógł wykorzystać tego oznakowania do promowania tego produktu w sposób podkreślający, że brak GMO oznacza lepszą jakość lub szczególną wartość produktu np. zdrowy, bo „wolny od GMO”.

Oznakowanie „wolne od GMO” będzie mogło być stosowane wyłącznie w przypadku artykułów rolno-spożywczych będących:

- 1) produktami pochodzenia roślinnego albo przetworzonymi produktami pochodzenia roślinnego niezmodyfikowanymi genetycznie, dla których istnieją odpowiedniki, które zostały wpisane jako genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza do rejestru genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy, prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie art. 28 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 1, z późn. zm) - rejestr znajduje się pod adresem:
http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm,
- 2) produktami pochodzenia zwierzęcego, które zostały pozyskane ze zwierząt lub pochodzą od zwierząt, które nie były żywione paszami genetycznie zmodyfikowanymi w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia nr 1829/2003 i proces żywienia tych zwierząt jest udokumentowany,
- 3) miodami,
- 4) produktami ekologicznymi, które spełniają warunki określone w pkt 1-3, wytworzonymi zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.7.2007, str. 1, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, str. 1, z późn. zm.).

W przypadku artykułów rolno-spożywczych kilkuskładnikowych, a wśród składników są takie, które spełniają kryteria określone w pkt 1-4, wówczas oznakowanie „wolne od GMO” może być stosowane na tych artykułach wyłącznie w odniesieniu do konkretnych składników.

Zakłada się też, że producenci w przypadku korzystania z miodu lub ze składników roślinnych wykorzystywanych do wytwarzania artykułów rolno-spożywczych pochodzących z państw, w których dozwolona jest uprawa roślin genetycznie zmodyfikowanych, muszą potwierdzić brak modyfikacji genetycznych świadectwem jakości handlowej, o którym mowa w art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Ustawa określa też grupę produktów, dla których nie można stosować oznakowania „wolne od GMO”. Do produktów tych należą:

- 1) artykuły rolno-spożywcze będące produktami pochodzenia zwierzęcego pochodzącymi ze zwierząt lub od zwierząt, których proces żywienia nie jest udokumentowany;
- 2) artykuły rolno-spożywcze będące produktami pochodzenia zwierzęcego pochodzącymi ze zwierząt lub od zwierząt, których proces żywienia jest udokumentowany i które były żywione paszami genetycznie zmodyfikowanymi;
- 3) artykuły rolno-spożywcze, które zgodnie z rozporządzeniem 1829/2003 i rozporządzeniem (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczącym śledzenia i etykietowania genetycznie zmodyfikowanych organizmów oraz śledzenia żywności i pasz wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniającym dyrektywę 2001/18/WE (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 24, z późn. zm.) znakuje się jako genetycznie zmodyfikowaną żywność lub genetycznie zmodyfikowaną paszę;
- 4) artykuły rolno-spożywcze, które zgodnie z warunkami określonymi w art. 12 ust. 2 i art. 24 ust. 2 rozporządzenia 1829/2003 nie podlegają obowiązkowi znakowania jako genetycznie zmodyfikowana żywność lub genetycznie zmodyfikowana pasza – są to artykuły zawierające do 0,9 składników GMO w artykule rozpatrywanych odrębnie lub jednego składnika w artykule z zastrzeżeniem, że jego obecność jest przypadkowa lub technicznie nieunikniona;
- 5) żywe zwierzęta.

Z grupy produktów, określonych w pkt 1-5 wyłączone są miody.

Ponieważ znakowanie „wolne od GMO” jest jednym z elementów jakości handlowej, dlatego przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604, z późn. zm.) będą stosowane w trakcie kontroli producentów wprowadzających do obrotu artykuły rolno-spożywcze z oznakowaniem „wolne od GMO”.

Jak stanowi art. 3 pkt 4 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych definicja „obrotu” znajduje się w rozporządzeniu nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463). Zgodnie z art. 3 ust. 8 tego rozporządzenia, „obrót” to wprowadzanie na rynek, które oznacza m.in. posiadanie żywności w celu sprzedaży zatem dotyczy również tych, którzy oferują produkt konsumentowi finalnemu.

Z kolei producent, w rozumieniu art. 3 pkt. 9 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, wprowadzający do obrotu artykuły rolno-spożywcze z oznakowaniem „wolne od GMO” ma obowiązek zapewnić w zakresie swojej działalności na każdym etapie produkcji, przetwarzania i dystrybucji identyfikację tego artykułu oraz wszystkich składników i surowców wykorzystywanych do jego wytworzenia w tym posiadać systemy i procedury identyfikujące podmioty, które dostarczyły mu takie artykuły lub składniki i surowce wykorzystywane do ich wytworzenia oraz przez rok od dnia upływu terminu przydatności do spożycia albo daty minimalnej trwałości danego artykułu rolno-spożywczego z oznakowaniem „wolne od GMO” dysponować dowodami potwierdzającymi brak zastosowania w tym artykule organizmów genetycznie zmodyfikowanych.

Niniejsze będzie zapewniać wykonanie wymogu określonego w art. 17 rozporządzenia nr 178/2002, nakładającego na podmioty działające na rynku spożywczym i pasz obowiązek zapewnienia na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności i pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności oraz kontrolowanie przestrzegania tych wymogów a także wymogu określonego w art. 18 tego rozporządzenia, który nakłada wymóg możliwości śledzenia żywności na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Każdy z podmiotów działających na rynku spożywczym, począwszy od producenta, aż do sprzedawcy detalicznego, obarczony jest wobec powyższego obowiązkiem zapewnienia

zgodności oferowanej żywności z wymogami prawa żywnościowego. Wobec powyższego, wszystkie podmioty biorące udział w obrocie środkami spożywczymi są obowiązane zadośćuczynić nadrzędnemu celowi prawa żywnościowego, jakim jest ochrona konsumentów. Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych, a w szczególności kontrola artykułów rolno-spożywczych z oznakowaniem „wolne od GMO”, będzie sprawowana przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W zakresie nadzoru nad oznakowaniem „wolne od GMO” w paszach właściwa będzie Inspekcja Weterynaryjna. W tym celu dotychczasowe zadania Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie sprawowania nadzoru nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, zostaną poszerzone o nadzór nad paszami z oznakowaniem „wolne od GMO” i w takim zakresie zmieniona zostanie ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077, z późn. zm.).

Oznakowanie „wolne od GMO” wpisuje się w Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015 – 2019, gdzie jednym z celów szczegółowych postawiony jest cel „02.04. Poprawa bezpieczeństwa żywności i jej jakości oraz rynkowe ukierunkowanie produkcji”.

Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej zatem nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej i podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt został zgłoszony do wykazu prac programowych Rady Ministrów i wpisany tam pod numerem ID 100.

Akceptował

Opracowano
w Departamencie Hodowli i Ochrony Roślin

NACZELNIK WYDZIAŁU

Małgorzata Woźniak

we. Dyrektora Departamentu

Krzysztof Smaczyński

ZASTĘPCA DYREKTORA

DEPARTAMENTU HODOWLI I OCHRONY ROŚLIN

